

Näringslivets Transportråd
- för transportköpare

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över Svensk Sjöfarts konkurrensförutsättningar (SOU 2010:73)

Näringslivets Transportråd som fått utredningen på remiss anför följande.

Betydelsen av väl fungerande sjötransporter i samspel med andra transportslag i sammanhängande transportkedjor kan inte nog understrykas. Sveriges geografiska läge på den skandinaviska halvön och den öppna svenska ekonomin med en stor utrikeshandel är beroende av effektiva sjötransporter för tillväxt och utveckling.

Näringslivets Transportråd anser att utredaren gjort ett förtjänstfullt arbete utifrån de förutsättningar som angetts i direktiven där beskattningsfrågor lämnats utanför uppdraget. Svenska rederier bör inte ha sämre förutsättningar att konkurrera än rederier i andra länder. Detta kan ske genom olika åtgärder som bör prövas, båda sådana som ingår i utredningens betänkande och som legat utanför lämnade direktiv. Transportrådets principiella grundsyn är samtidigt att sjöfartsnäringen bör arbeta utifrån samma spelregler och förutsättningar som råder för övriga delar av svenskt näringsliv och handel.

Transportrådets begränsar sitt remissyttrande till att ge sin syn på de mer övergripande frågor som tas upp av utredningen, t.ex. behovet av ökade resurser från staten för forskning och innovation och betydelsen av att skapa bra förutsättningar för det svenska maritima klustret vilket långsiktigt skulle leda till en starkare utveckling av sjötransportlösningar för näringslivet.

Som anges i utredningen är svenska transportköpare inte beroende av svenskflaggade fartyg eller svenska rederier för tillgången till effektiva och konkurrenskraftiga sjötransporter. Däremot tillför svenska rederier – vilket utredningen framför - ett mervärde till den svenska transportmarknaden. Mervärdet utgörs av rederiernas kunskap om och närhet till den svenska marknaden och möjligheten att tillsammans med övriga delar av det svenska sjöfartsklustret driva frågor om utveckling och innovation. Utredningens slutsatser baseras på en studie som utredningen låtit göra om hur det svenska näringslivet uppfattar tillgången till sjötransporter.

Utredningen redovisar tre motiv för att Sverige fortsatt bör stödja sjöfarten och för att en svenskflaggad handelsflotta ska kunna behållas på samma nivå som i dag:

- Möjligheten att påverka arbetet inom internationella organisationer vad gäller miljö- och sjösäkerhet.
- Möjligheten att upprätthålla sjöfartskompetens i Sverige.
- Möjligheten att bidra till uppfyllelse av de strategiska målen för EU:s sjöfartspolitik.

Transportrådet instämmer i dessa tre motiv. Härtill kommer som anges i utredningen att en bibehållen svensk handelsflotta även bidrar till att vidmakthålla och utveckla det svenska maritima klustret.

Ta ett samlat grepp för att utarbeta en svensk maritim strategi

Näringslivets Transportråd har tidigare under 2010 i ett remissyttrande över en utredning från Tillväxtanalys kallad "Sveriges Sjöfartssektor – en viktig del i en svensk maritim strategi" föreslagit att regeringen tar ett samlat grepp och i nära samverkan med hela sjöfartssektorn och näringslivet utvecklar en svensk maritim strategi. Den maritima strategin bör vara genomförandeinriktad och med en tydlig ansvarsfördelning mellan aktörerna.

De rekommendationer som gjordes i utredningen från Tillväxtanalys om att bland annat se över sjöfartsavgifterna, öka de nationella FUD-investeringarna, minska effekterna av svavelreglerna för sjöfarten, säkra kompetensförsörjningen och att tidigarelägga infrastrukturinvesteringar tillstyrktes av Näringslivets Transportråd. Flera av dessa frågor som rör t.ex. forskning och innovation tas även upp i den nu remitterade utredningen om "Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar".

Utredningens förslag om en Innovationsfond och ett program för Forsknings- och Innovationsinsatser (FoI) bör snabbt genomföras

I den nu remitterade utredningen om sjöfartens konkurrensförutsättningar föreslås inrättande av en Innovationsfond för sjöfarten och utarbetandet av ett samlat program för Forskning och Innovationer (FoI) för hela den maritima sektorn. Förslagen tillstyrks av Näringslivets Transportråd. Innovationsfonden föreslås inrättas genom en omfördelning av en mindre del av de medel som i dag utgör sjöfartsstöd. Fonden föreslås inriktas på stöd till innovationer och investeringar inom områdena miljö och sjösäkerhet.

Transportrådet understryker vikten av att båda förslagen genomförs i samverkan mellan forskarsamhället och avnämare/intressenter inom näringsliv och samhälle och med fokus på tillämpning och användning i de forsknings- och innovationsprogram som genomförs. En viktig framgångsfaktor är förmågan att utnyttja resultaten från en kommande innovationsfond och ett samlat FoI-program genom en nära samverkan mellan forskning, användare och avnämare. Demonstrationsprojekt är viktiga för spridningen av nya forskningsresultat.

Näringslivets Transportråd vill peka på nödvändigheten av att resurserna till forskning, utveckling, innovation och demonstration inom den maritima sektorn ökas väsentligt genom ett eget budgetanslag från staten. Sjöfartsverkets nuvarande anslag för forskning, utveckling och demonstration (FUD) uppgår till cirka 5 miljoner kr per år som idag finansieras genom de farledsavgifter som betalas av sjöfarten. Under hösten 2010 har Transportforskningsutredningen i sitt slutbetänkande föreslagit utökade resurser till sjöfartssektorn. Där föreslås bland annat att Sjöfartsverkets resurser utökas till 13 miljoner kronor som särskilt avsatt budget för forskningsändamål inom sjöfartssektorn.

Transportrådet delar den uppfattning som nu framförs i utredningen om sjöfartens konkurrensförutsättningar, att även vid en uppräkning av forskningsanslaget från 5 till 13 miljoner kr per år, *är detta inte tillräckligt* för att långsiktigt bedriva angelägna forskningsuppdrag och för att förbättra stödet till den företagsnära innovationsverksamheten inom sjöfarten. Andelen är alltför liten i jämförelse med de resurser som är avsatta till forskning inom exempelvis väg- och järnvägssektorn. Näringslivets Transportråd förutsätter att den av utredningen föreslagna ökningen till forskning och innovation anslagsfinansieras enligt presenterat förslag och inte genom ökade farledsavgifter som betalas av Sjöfartsverkets kunder och ytterst av kunders kunder d.v.s. varuägarna.

Sammanfattningsvis är det under 2011 särskilt gynnsamma förutsättningar för att ta ett samlat grepp i alla de frågor som rör utveckling av en svensk maritim strategi för ökad konkurrenskraft. Det som skapar förutsättningar för detta är utöver den nu remitterade utredningen om "Svensk sjöfarts konkurrensförutsättningar":

* EU-kommissionens kommande vitbok om den framtida samlade transportpolitiken inom Unionen. Sverige är ett av de länder i Europa som är mest beroende av effektiv logistik – en förutsättning för att svenskt näringsliv ska kunna öka sin konkurrenskraft.

* Pågående arbete inom Trafikverket med att utarbeta en nationell godsstrategi för verkets insatser och som kan utgöra ett underlag för en långsiktig nationell svensk godstransportstrategi där de olika trafikslagen samverkar.

* Pågående arbete inom regeringens Logistikforum med uppföljning av det förslag till handlingsprogram för logistik och godstransporter som varit föremål för samråd.

* Arbetet inom ramen för Sjöfartsforum med utarbetande av gemensam vision och strategiprocess för hela sjöfartsnäringen och uppföljning av denna. Ett dokument kallat "Vision och strategi för det svenska maritima klustret" överlämnades i november 2010 till företrädare för regeringen.

* Transportforskningsutredningens slutbetänkande, som nu är föremål för remissbehandling, har föreslagit att Sjöfartsverket liksom flera andra transportmyndigheter ska få ett tydligare ansvar för forsknings- och innovationsfrågor, från forskning och långsiktig kunskapsuppbyggnad, utveckling, demonstratorer till innovationer. Inom Trafikverket pågår även ett arbete med att utarbeta en samlad strategi för forskning, utveckling och demonstration.

* Rapporten från Trafikanalys om "Sveriges Sjöfartssektor – en viktig del i en svensk maritim strategi."

NÄRINGSLIVETS TRANSPORTRÅD

Stig Wiklund
Ordförande

Guy Ehrling
Kanslichef